

Milí bratři, milé sestry,

souvislost tajemného příběhu z pouště s vyvýšením hada přibitého na žerdi a vyvýšením Kristova kříže, obsahuje krásné a hluboké vystižení jádra křesťanské zvěsti. Přidávám tam ale dnes ještě jeden starozákonní text.

Občas, i když velmi málo, zvolím pro osvětlení textu vyprávěcí formu - vymyšlený fiktivní starověký příběh, který se neodehrál, ale přesto se současně klidně odehrát mohl. Kdo ví...?

Třeba to mohlo být nějak takto:

Jednou, v době panování judského krále Chizkijáše, příběhl chlapec Jochanan domů celý uříčený. Tatínku, představ si, co jsem viděl! Jacísi muži, prý z královského dvora, rozbíjeli před chrámem bronzovou žerd' s hadem Nechuštánem. Prý že je to modla. Toho jsem se polekal. Modla? Vždyť ten předmět dal kdysi dávno vyrobit sám Mojžíš při putování pouští. Tati, copak Mojžíš, ten svatý muž, vyráběl modly? To, že se dnes ničí modly skutečné, tomu rozumím a je to dobře. Ale emblém bronzového hada? Tu starou památku? Jaká škoda!

Otec se vážně zamyslel a synkovi odpověděl. Víš Jochanane, kdysi jsme ještě nebyli usazeni v této zemi. Byli jsme na cestě z egyptského otroctví, odkud nás Bůh skrze Mojžíše vyvedl mocnou silou a vztaženou paží. Ale taky se o nás na nehostinné poušti staral, dával nám manu a křepelky a vodu k pití, takže jsme neměli nedostatek. Ale přesto to našim předkům začalo být málo, stěžovali si, nadávali a vlastně taky litovali toho, že z Egypta odešli. Takový nevděk! Bodejť by to Hospodina nemrzelo. A on se taky rozhodl, že na ně pošle trest v podobě ohnivých hadů. Ti putující lid štípali a mnoho jich po štípnutí zemřelo.

„Co to byli za hadi, tati? Byli to snad serafové poletující kolem Božího trůnu?“
„To asi sotva, synu“, odpověděl otec. Byly to jakési nebezpečné potvory, šířící zkázu a smrt. Jakoby vylézaly přímo z pekelného ohně. A nejspíš nikdo ze znalců živočišné říše by je nedokázal zařadit. No a celou putující pospolitost zachvátila zkáza hrozných rozměrů, ale taky panika a hrůza kdo že bude dalším adeptem na přebývání v říši mrtvých. Najednou jim došlo, jak byli nevděční a litovali toho. A Mojžíš tehdy volal, úpěl, ba řval k Hospodinu – jen aby lid těch bestii

zbavil. A Hospodin vyslyšel. Ale pro záchranu poutníků zvolil cestu zvláštní a jedinečnou. Ne takovou, že by prostě mocným hlasem zavelel a hadi rázem v jediném okamžiku zmizeli. Ne. On dal Mojžíšovi pokyn, aby vyrobil bronzového hada a připevnil ho na žerď. A kdokoli z uštknutých se na něj podíval, zůstal naživu. Kdokoli z lidí zraněných a zasažených těmi pekelnými tvory pak byli zachráněni, když pohlédli na hada na žerdi, který se jako bojová zástava tyčil vysoko nad jejich hlavami. A každý, ať uštknutý nebo dosud nezraněný, měl v té chvíli jeden jediný zájem: za žádnou cenu neztratit z dohledu hada na žerdi... Byl to možná trochu zvláštní Boží způsob jednání, ale Pán Bůh se skrze Mojžíše rozhodl konat právě takto. Ten připíchnutý had lidem připomínal, že musí hledět vzhůru, nahoru, od země výš, k němu. K Pánu Bohu, který nás mocně zbavuje všech hadů a stvůr, které ničí náš život. Víš synu, ten Mojžíšem vyrobený předmět sám v sobě neměl žádnou uzdravující moc. Byla to moc Boží. Když totiž člověk jenom nadává a stěžuje si na všechno a na všechny kolem, pak nedovede hledět vzhůru k tomu, který uzdravuje, hojí, je posilou na cestě a dává naději.

Jenže. Pak jsme se z Boží milosti směli usadit, zbudovat chrám a těšit se z normálního života v zemi, kterou nám Bůh daroval a do které nás přivedl. Do chrámu jsme umístili i Nechuštána. Jako vzpomínku. Jako memento, abychom už nikdy neopakovali stejnou chybu. Ale nějak se to zvirtlo a kdosi začal tento předmět uctívat. Klanět se mu jako modle. Nechuštán se prostě stal jednou z model a proto se náš osvícený a bohobojný král správně rozhodl ji zničit tak jako všechny ostatní, které si lidé začali bláhově dosazovat na místo Boží. A nepochybuji o tom, že i Mojžíš by mu to schválil.

Ted' už tomu tati, rozumím. Taky jsem kohosi zahlédl, jak se u toho předmětu láme v pase, cosi si mumlá a dokonce rozdělává oheň ve svém kadidle. Ale co se to s lidmi najednou stane, že takhle zhloupnou - zeptal se Jochanan. A co se to s člověkem stane, že si najednou přestane vážit Božích darů a jeho lásky a jsou dokonce ochotni vrátit se zpět do otroctví? To víš, synku. Lidi jsou nepoučitelní. Začne jim selhávat paměť. Vytratí se vděčnost. Ale možná někteří byli takoví vždycky. A taky můžou kdykoli sklouznout od uctívání jediného Boha k modlám, které si začnou sami vyrábět. Mojžíš vyrobil Nechuštána podle Božího pokynu. A naši otcové tím měli být ujistěni – vy se nemusíte bát žádných hadů, štírů ani draků, i kdyby vylezli ze samotného pekla. Já Hospodin jsem je sice na vás poslal, dopustil jsem, aby mezi vámi řádili, protože jsem s vámi chtěl pořádně zatrást - ale taky je činím neškodnými ve chvíli, kdy sám chci. A ve chvíli, kdy si uvědomíte ten přešlap vy sami, se všemi jeho důsledky. A je vám to

najednou všechno líto. A koneckonců - i země vašeho otroctví Egypt měla za symbol draka. Ale ten už nad vámi nemá moc. Je jako bestie přibitá na klacku, jen se podívejte, už na vás nemá. Už se ani nepohne.

Takže milý Jochanane, tehdy na poušti o žádnou modlu nešlo. Bylo to zvláštní až originální ujištění o Boží moci, která je silnější nežli jakákoli moc zla a temnoty. Ale pakliže se někdo začne klanět jakémukoli předmětu samému, i kdyby třeba skrýval nějaký silný příběh, je lépe se s ním rozloučit.

Kéž by tohle, milý synu, slyšel Boží lid dnes i vždycky: Jakákoli tradice, i kdyby byla sebevíc dobrá a všem drahá, se může stát modlou. Dlouho to může vypadat, že nic takového nehrozí, a najednou je ti dražší nežli Bůh sám... A zopakujme to ještě jednou: jakákoli tradice, i ta svatá, krásná a slavná, se nám může stát modlou. Někdy rádi ukazujeme prstem třeba na katolíky a na jejich kostelní obrazy a krucifixy. Ale ono jde stejně tak i o to, co je drahé nám. Aby se to nestalo dražším nežli Pán Bůh sám a my na tom budeme lpět víc, nežli na něm samotném. Naše reformační historie, náš typ zbožnosti ...

Milí bratři, milé sestry, nechme zaznít tu Jochananovu otázku ještě jednou. Nechejme ji zaznít dnes, dva týdny před velikonoci: Co se to s člověkem stane ve chvíli, kdy se rozhodne postavit proti Bohu? Co se to s ním stane, když najednou zhloupne ke hříchu? Když jej přemůže nevděčnost nebo dokonce modloslužba? Když sejde z pravé cesty? Někdy až tak, že upadne třeba až do nacionalismu, rasismu, antisemitismu? A kdy pak nemá úctu k životu vlastnímu ani k životům druhých lidí? Je za tím nějaké lidské zklamání? Nebo vypočítavost? Ať tak či jinak, člověku pak hrozí, že se mine dobrým cílem a zabloudí navždy. Pryč od Boha. A to je ovšem konec. Ale víme naopak až moc dobře, že s tím máme zkušenosti všichni, každý z nás. Každý někde jinde. Ano, to my jsme lidi hříchem všelijak poštipaní, zranění, vnitřně i navenek poničení a rozhození. Jsme lidi zlomených srdcí a pošramocených životů a vztahů. A naší jedinou záchranou je neztratit z dohledu, neztratit nikdy ze zřetele to, co Bůh pro nás nevěrné a zraněné lidi vykonal. Neztratit ze zřetele Ježíše Krista, který sám sebe, své vyvýšení na kříž v Janově evangeliu připodobnil k oné prastaré události vyvýšení hada na poušti Mojžíšem. Jen toho Beránka ukřižovaného, nespustit ho z očí za žádnou cenu! Skrze jeho oběť kříže jsou nám nevěrným a kajícím odpuštěny naše viny a taky jsou zhojena naše zranění a naše bolesti. A je nám zachován život. Stalo se to proto, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Díky Bohu za to. Amen.

Modlitba. *Pane JK, přicházíme k tobě, my lidé všelijak postiženi a podlomeni zlem i vlastní vinou. A nemáme nikoho jiného, ke komu bychom se mohli utéct. Prosíme, ty Pane zbitý a na kříž přibitý – smiluj se nad námi. A nedopusť, abychom tě někdy ztratili z dohledu. Amen.*